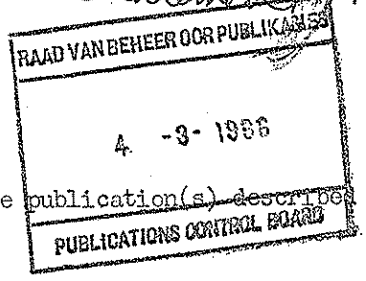

272/66.

Statement No 25/66

The Chairman: Publications Control Board:

I herewith submit to the Board the publication(s) described hereunder and -

accompanying this application, being forwarded under separate cover

for examination and a statement whether the publication(s) is/are in the opinion of the Board undesirable or not.

I hereby certify that the information furnished hereunder is, to the best of my knowledge and belief, true and correct.

RUPERT LAMBERTH (PTY.) LTD.,
in G.P.O. BOX 22,
HOWARD PLACE APPLICANT CAPE.

Place..... Howard Place
Date..... 3rd March 1966

1. PARTICULARS OF APPLICANT

- (i) Full name..... RUPERT LAMBERTH (PTY) LTD.
- (ii) Occupation..... PUBLISHER AND PUBLISHER'S REPRESENTATIVE
- (iii) Nature of business..... AS ABOVE
- (iv) Residential or business address..... P. O. BOX 22
..... HOWARD PLACE CAPE. (10 Howard Centre, Pinelands)
- (v) Postal Address..... P. O. Box 22, Howard Place, Cape....

2. PARTICULARS OF THE PUBLICATION(S) SUBMITTED FOR EXAMINATION.

(i)	(ii)	(iii)	(iv)	(v)
Name and/or description of the publication.	Author or producer	Publisher and his address	Subject dealt with by the publication	Net selling price of the publication to an importer in the Republic.

THE LATE BOURGEOIS WORLD	Published: VICTOR GOLLANCZ Ltd	21/-
NADINE GORDIMER	Novel	

3. AMOUNT ENCLOSE HEREWITH..... R2.00

For official use only

NUMBER AND DATE OF STATEMENT.....

Schoetz (1) (7/3/66.)

Actolly. Geord, Evidensie v. ...

Reference Number: 272/66 Publications Control Board,
Title and Author: THE LATE BOURGEOIS CAPE TOWN.
WORLD - NADINE GORDIMER 4-3-1966
Reader:

REPORT OF READER.

1. Synopsis of publication:
in Nyon versien van maal gewas man se selfmoord.
Die man, Masc, was saboteur wat ten slotte Staats-
opname geword het. Die boek is in hoofsaak die
Nyon se poging om vas te stel waarom Masc
seem van die gegasde Van den Sandts (v. d. Sandt
is L.V. en kandidaat vir 'n portefeulje indien
die V.P. aan bewind sou kom), as student lid
was van 'n Kommunistiese klub en later how
later in die "Defiance Campaign" e.s.v.
Deel van die verhaal is haas verhandig met
die adverteer Graham A ook die was die agtervolg.
Muke Das is in l.g. geval geen uitgesproke verhouding

- 2. References to pages on which appear passages considered to be indecent, obscene or objectionable in terms of the Act.
(a) Crime and the technique of crime
(b) Lawlessness, murder and sadism
(c) White slavery and prostitution
Passionate love scenes
Sexual intercourse
Loose morals
Sex perversion
Description of women's bodies
(d) Other objectionable features
(e) Blasphemous and objectionable language
(f) Offensive intermingling
(g) Subversive propaganda
(h) Objectionable advertisements
(i) Objectionable cover or dust cover

809593; 115; 116; 121 15/9

3. General remarks and opinion:

me... maar die moontlikheid daarvan is in uitgesaakte
 saak (vgl. p. 138-139) Sheda passans is "denaamiet"
 Die boek is uitgesproke... gene... beim die
 beleid van apartheid... in die voorstanders daarvan
 vgl. 17, 35, 38, 40, 43, 49, 60, 95, 138, 139, 159. Die
 boek is ook in ander opsigte uitgesproke (so die
 hema... seks vgl. 61). Maar dis is aan die ander
 kant... goed geskryf. Die spraking was hier
 "verhandig" word, Nam ons daaglik in ons
 keurank oantref. Sodat ek werklik...
 in twyfel verkeer. Self veel ek...
 geneid om die boek dem te laat - maar
 dit is... te geval was

[Signature]
 Signature of Reader.

beveiliging... dem die... Raad ooreen.
 moet word.

Ek het ernstige bedenkinge teen die bespreking van hierdie
 deur die te suggestiewe) manier waarop geslagte...
 verhouding...
 dit wampel.

	Quorum	Passed	Rejected
afkeuring, <i>[Signature]</i>		✓ (?)	
in aantekening C.D. Harvey		✓	
teens die... <i>[Signature]</i>		✓	
handeling... <i>[Signature]</i>			✓ ?
van die... <i>[Signature]</i>			✗ ?
kleurde... <i>[Signature]</i>			✗

Decision: Passed/Rejected:
 Dust Cover. ✗
 This Edition. ✗
 All Editions. ✗
 Chairman: *[Signature]*

Date: 8.6.66

I say Pass. Dislike of apartheid is in itself no reason
 for banning. There is no incitement to lawlessness or
 sabotage - in fact the hopelessness & futility of the
 underground movements is made very clear. The
 sex passage (61) is an isolated one & though forthright,
 not obscene or pornographic.
C.D. Harvey

Doreen: 19/6/66
 R. Harvey
 19/6/66

Datum van ontvangs deur 1ste leser: 11/3/66

Handtekening: [Handwritten Signature]

Datum van versending deur 1ste leser: 14/3/66

Persoon en adres waarheen gestuur: ... Prof. Harvey
..... [Handwritten Address]

Datum van ontvangs deur 2de leser: 17.3.66

Handtekening: [Handwritten Signature]

Datum van versending deur 2de leser: 21.3.66

Persoon en adres waarheen gestuur: Prof. ~~de~~ Cloete
..... [Handwritten Address]

Datum van ontvangs deur 3de leser: 25-3-66

Handtekening: [Handwritten Signature]

Datum van versending deur 3de leser: 25-3-66

Persoon en adres waarheen gestuur: Prof. G. Dekker
..... [Handwritten Address]

Datum van ontvangs deur 4de leser: 31-3-1966

Handtekening: G. DEKKER

Datum van versending deur 4de leser: # 2 Mei 1966

Persoon en adres waarheen gestuur: Prof. Grove, Hatfield
..... Pretoria

Datum van ontvangs deur 5de leser: 19. Mei. 1966

Handtekening: [Handwritten Signature]

Datum van versending deur 5de leser: 15. Mei. 1966

Persoon en adres waarheen gestuur: [Handwritten Address]

6/5/66
Prof. Dekker
30/5/66
3.6.66
Prof. Dekker
8.6.66
Hoofmanstoot, Kotkad

18/5/66
Th. [Handwritten Signature]
20/5/66
Prof. [Handwritten Signature]

"Late Bourgeois World" is 'n goedgekeurde boek deur iemand wat haar taal kan hanter en reeds 'n gevestigde literêre plek het. Die intrige is interessant uiteengeset:

a) een dag in die gedagte-leeu van 'n vrou.

b) 'n besoek aan die skool. Die sentjie verteenwoordig die toekomstige burger van die land, reeds geprikkel om dieselfde paadjie te loop as sy ouers — dit is immers die wereld wat by ken.

c) Meesterlike beskrywing van 'n besoek aan die Oue-Leknis. Die ou moeder verteenwoordig die geslag wat verby is. — valde.

d) Besoek van Natural — by verteenwoordig die rede deur die verhaal soos 'n staal draad loop die selfmoord van Alax. Op subtile wyse word die selfpatroon uitgeweg sonder om ooit sentimenteel te word.

Ons kry insig in die werke van die ondergrondse organisasies. Ons weet immers hul bestaan en soos dit hulle beskryf word verafsku dit in mens en propageer ons nie die saak nie. Ek reken die meeste liberaliste (om mi een van die ander seksie te praat nie) sal eerder afgestoot as aangehits word deur die boek. Veral die integrasie en seksuele oopheid tussen wit en swart sal selfs dan menige liberalis eerder afgekeur as goedgekeur word. Ek dink werklik merke boek sal eerder ons Regeringsbeleid in stoot voortoe gee as bevestig — dit laat 'n swang smaak.

Wat die seksoneel op bl. 61 betref — dit is kwasi naan nie pornografies nie — op sovel hoër in vlak as die slapelboekies waarmee ons gedurig te kampe het. Ek dink nie die seksbeskrywing is genoegsaam in verbanning nie en Prof. Murray noem dat vermyings na ardegronse kwegings "nie genoegsame grond" in verbanning is nie. Ek reken dus met minwing en onwilligheid in verbanning R. Theron 4.7.66.

Dis nie slegs 'n „dialekt of apartheid“ wat
uit die boek sprak nie. Die hele ges
van die boek is een van venet teen
in bepaalde „kulturele“ orde wat
kens op die verskeidenheid van „uit“
vel en „blanke ordenlikheid“. Die
wat daarteen in venet hant, is soms
bang, soms lafhartig maar soms ook
heroies; soms ook „mal“ (43), maar
die dapperheid word gedurig om mal te
wees! (92) Die vermenging van uit
en swart, die meklike raamset en saamdring
en saamknosi word as die twee volindige
ding ter wereld aangehoed. (En die
saamsloep in glad nie uitgesluit nie, word
selfs verenig as die enigste meklike reil-
middel wat die swarte lut om te heid;
(vgl. die laaste 2 bladsye). So verenig, is
die boek nie my nie sonder opvriemde
effek nie. Die ondergrondse bedrogtheid,
die afbreek van die kultureus word nie

eens liepleit me, dit word as normaal
gealigneer (vgl. l. 38). „Settling with the whites“ 74, 76.

Ook reflektie op die home. ¹⁴² „Geständnisse“
word deur die home as „mal“

keertempel blykbaar as soort uitroep. Vgl. die
vermying na Pratt op l. 43. Vgl. ook 93. en 115, 121

Daar word na die „geïnsaleerde“ seker-
beskrywing op l. 6, vermy. Daar dis glad nie
so in geïnsaleerde geval nie. Daar is oral
in die boek vermying na sekensie of intrinsieke
verhouding, ook tinnemint en swak. Enkelt
aanvonds die boek in hieffig met die aches:
16, 18, 57, 80, 82, 85, 87, 88, 127, 138, 139, 146, 149,
159, 160.

Maar ek wil toe: dis in ernstige, goed
geleesene boek en die hele verhaal word
vestel deur in spraker wat gespanne en
litter is. Dit kan dus ges' word dat die
gealigneer wat ons hier lang, eintlik die
gealigneer is van in bepaalde van. Dit
laat my trefsel waas om die knie
te lide

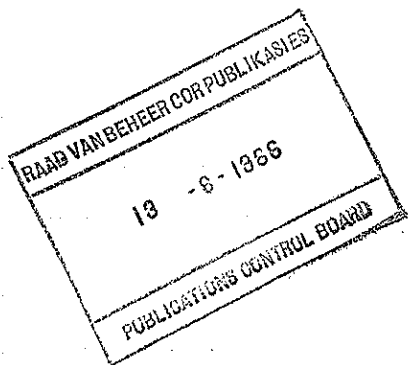
Successor state

Hiardie book van
Lusod door Buntin
is een heel 1 d substance
aanstotelijk en onwelvoegd.
Ald

Die Rapport van prof. Murray
hoort by

272/66 The late Bourgeois World-
Madame Grodinet.

Grode,
Allenks.

272/66.

Raapport: A H Murray:

Ek kan nie sien hoedat hierdie boek deurgelaat kan word nie vanweë (a) die rasse-verhoudings soos goorgestel op pp 126 vv - beide wat betref die strekking van die stuksowel as wat betref die aangemerkte paragrawe; en (b) die geslagsbeskrywing op p. 61 - asook enkele ander verwysings na geslagssake; (c) die sydelings verwysings na die ondergrondse bewegings en die aanvaardde meegevoel vir daardie bewegings - hoewel ek meen dat laasgenoemde punt op sigself geen nie genoegsame grond vir verbanning is nie.

Hierdie roman het die Raad voor 'n probleem geplaas. Nadine Gordimer is 'n erkende, verdienstelike skryfster. So'n kunstenaars lê 'n mens nie graag die swye op nie. Die strekkinge van hierdie werk roep egter ernstige bedenkinge op.

Die roman is in die eerste persoon geskryf. Die geskeie vrou van Max van den Sandt ontvang nadat haar minnaar Graham die nag by haar deurgebring het, 'n telegram dat haar gewese eggenoot selfmoord gepleeg het deur met 'n pak dokumente in sy motor die Kaapse hawe in te ry. Die boek is in hoofsaak haar besinning op die moontlike redes wat hom tot hierdie daad gebring het. Sy beleef in flitse retrospeksie weer haar lewe met Max; tegelykertyd word haar verhouding tot hulle seun Bobo, tot Graham en haar betrekkinge met nie-blanke agitators geteken.

Max is die seun van 'n patrisiese Afrikaanse familie. Sy vader is 'n gesiene parlamentslid en sou 'n kabinetspos gekry het as die V.P. nie die verkiesing verloor het nie. Max het 'n afkeer van die bourgeois milieu waaruit hy voortkom. As student sluit hy aan by 'n kommunistiese sel; later neem hy deel aan ondermynende bedrywighede en sabotasie. Hy word tot tronkstraf veroordeel maar word staatsgetuie en verraai sy medesamesweerders. Hy is 'n slap figuur, wat heelwat van die bourgeois mentaliteit wat hy so verafsku, oorgeërf het.

Hierdie verhaal is heel natuurlik en vlot geskrywe. Daar gaan 'n sekere bekoring van uit. Teen die strekking daarvan is daar egter ernstige bedenkinge:

1. Die grondbou is verset teen die bestaande orde in Suid-Afrika wat sy met die titel omskryf as THE LATE BOURGEOIS WORLD - „late“, dus tot ondergang gedoem. Dis 'n burgerlike orde wat berus op verheerliking van die wit vel, blanke „ordentlikheid“ en skandelige blanke kapitalistiese oorheersing (vgl. bl. 38, 40, 42, 60). Die teenstanders daarteen word nie geïdealiseer nie. Max is alles be-

halwe 'n held; Luke, die nie-blanke agitator, is ydel en met geld onbetroubaar. Daar is onder hulle wat „gek” is, maar op die voorblad verskyn as motto Maxim Gorky se woord: „The madness of the brave is the wisdom of life”. In dié sin is Max ook gek, wat die hof tot sy bevrediging ook kon konstateer van die aspirant moordenaar van dr. Verwoerd - „only madmen do such things. But can any white man who wants change really be all there? It's a comforting thought”. (43 - vgl. ook bl. 92: „why should the brave ones among us be forced to be mad?”)

Juis van die kasuele, ongeërgde aanvaarding van ondermynende bedrywighede en sabotasie as vanselfsprekend kan 'n gevaarlik opruiende werking uitgeen.

2. Dieselfde geld van die ongeërgde aanvaarding as vanselfsprekend van politieke en sosiale saamboerdery en saambedryf van ondermynende bedrywighede van blank en nie-blank (kleurling, Bantoe, Indiër).
3. Dié intieme omgang oorskry die grense van die sosiale en die politieke - daar is telkens subtiele suggestie (soms veel meer as blote suggestie) van rassevermenging op seksuele gebied, ook weer as doodvanselfsprekend; die blanke vrou aan die woord vertel geamuseerd en met 'n sekere belustheid van die subtiele seksuele element in haar verhouding tot die Bantoe Luke: 80; 127; 138-9; 146; 149. Bl. 138 vertel sy trouens dat sy 'n swart minnaar gehad het. Bl. 159-160 verwag sy dat Luke seksuele omgang met haar sal wil hê: „perhaps I want it”. Dis trouens die enigste manier waarop hulle mekaar kan terugbetaal. - Met hierdie slot vrees ek dat die grens van toelaatbaarheid definitief oorskry is.
4. Daar word insinuasies teen die integriteit van die gereg gemaak: 93; 115, 121.
5. Hoewel dit nie deurslaggewend in die oordeel is nie, word ook buite-egtelike seksverhoudings en promiskuititeit as dood natuurlik aanvaar (afgesien van dié tussen blank en swart). 'n Uitspattend-openhartige geval is die op bl. 61, maar gedurig kom verwysings na seks voor: 16, 18, 40, 57, 82, 85, 87.

Weens hierdie ernstige bedenkinge het die Raad hom tot sy spyt genoodsaak gesien om sirkulasie van THE LATE BOURGEOIS

3.

WORLD te verbied.

Opgestel deur:

Prof. G. Dekker.

POTCHEFSTROOM.

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA.

PUBLICATIONS AND ENTERTAINMENTS ACT, 1963.

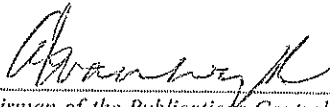
STATEMENT ISSUED IN TERMS OF SECTION EIGHT.

Number of Statement 25/66

It is hereby certified that the publication ~~(s) or object(s)~~ described hereunder has/~~have~~ been examined by the Publications Control Board and has/~~has~~ in the opinion of the Board been found to be as indicated ~~opposed to~~

Place Cape Town.

Date 17 -6- 1966

Chairman of the Publications Control Board.

1. Particulars of Applicant.

(i) Full name Rupert Lamberth (Pty) Ltd.

(ii) Occupation Publisher and Publisher's Representative.

(iii) Nature of business do.

(iv) Residential or business address _____

(v) Postal address P.O. Box 22, Howard Place, Cape.

2. Particulars of the publication(s) or object(s) in respect of which this statement is issued, and the finding of the Board in respect thereof.

(i) Name and/or description of the publication or object.	(ii) Author or producer.	(iii) Finding.
✓ THE LATE BOURGEOIS WORLD	Nadine Gordimer	UNDESIRABLE.

3. Serial number and date of application:

25/66 of 3.3.1966.